

Előfiz. díj helyben:
 Egész évre . . . 8 frt.
 Félévre . . . 4 »
 Negyedévre . . . 2 »
 Vidékre 1 frttal több.
 Hirdetési díj:
 Egész oldal . . . 20 frt.
 Fél oldal . . . 10 »
 Negyed oldal . . . 5 »
 Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII-ik kör, Virág-utca, 337-ik szám.

Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott véteinek fel.

«Nyilttér» sora 15 k.

Kisebb hirdetéseknel minden szó után 5 kr. és a kincstári illeték számítatik.

Egyes szám ára 10 kr. — Számonként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkithordónál kapható.

Törvénytíprás.

Mamuzsits Lázár polgármester a f. évi szeptember hóban maga elé idéztette a „Szabadság“ szerkesztőjét, hogy a lapjában megjelent közleményekre vonatkozólag adjon adatokat. A szerkesztő nem jelent meg, mire a polgármester 25 frt pénzbírság terhe mellett idézte meg. Ez az eljárás törvénytelen lévén, a szerkesztő akkor sem jelent meg, mire 50 frt pénzbírságolás következett. Ekkor a szerkesztő feljelentette a polgármestert a miniszteriumnál.

Ez egy rövid kis helyi történet, a mire még olvasóink is emlékezhetnek.

Azt hittük, hogy e téren egyedül állunk Magyarországon, de csalódtunk. Megtörtént ez máshol is hazánk egyik vármegyéjében, de hogy hol, kivel, azt az országos lapok is elhallgatják. Ott az alispán volt hirlapilag vádolva, az kért maga ellen fegyelmi vizsgálatot, s a szerkesztő tanuként megidézettvén megtagadta a vallomást, mire bírságolás következett.

Akár csak Szabadkán.

Az ügy onnét is a miniszteriumhoz került és a miniszter szentesítette a törvénytíprást, árczul verte a sajtótörvényt, felrugta a sajtószabadságot és kimondotta:

„Ha valamely közigazgatási tisztviselő ellen hirlapilag oly vád emeltek, melynek alapján az illető tisztviselő ellen a fegyelmi eljárás hivatalból rendeltetett el, akkor azon hirlap szerkesztője mint tanu beidézhető s tanuságtételre pénzbüntetés terhe alatt is kényszeríthető.“

Ez a miniszteri rendelet nem Magyarországon hanem a muszkák között állhatna fenn és nem is hiszszük, hogy kikerkülje országos képviselőink figyelmét, nem hiszszük, hogy maga a miniszter hatályon kívül nem helyezi ezt a törvénytelen intézkedést.

Hát ha egy polgármester, utánna egy alispán, s végül maga az alkotmányos miniszter is így beszél, minek akkor az esküdszék? Töröljék el azt is rendeleteleg, szüntessék be az egész intézményt, mert ezek után az 1848-iki sajtótörvény csupa komédia.

A sajtószabadság sérelme.

A sajtótörvényt nullifikáló miniszteri intézkedésről az „Egyetértés“ a következőleg emlékezik meg:

A belügyminiszter konkrét esetből kifolyólag sajtóságos rendeletet bocsátott ki. Egy hirlapíró közigazgatási fegyelmi eljárás folyamán tanuként idéztetett oly hirlapi közlemény miatt, melyet lapjába ő iktatott. A

hirlapíró megjelent, de a tanuságtételt megtagadta abból az okból, mert ő a hirlapi közlemény tartalma iránt másutt, mint a sajtóbírósa előtt nyilatkozni nem köteles. Erre vonakodása miatt pénzbírságban s ennek be nem hajthatása esetén szabadságvesztés büntetésében marasztaltatott el s a marasztaló ítéletet a belügyminiszter a tanuskodási kényszer hangsúlyozása mellett jóváhagyta.

Ez az eset. S ez valósággal nem egyéb, mint a sajtószabadságnak s az ezt biztosító alkotmánynak nyílt, világos megsértése.

Az alkotmány ugyanis kimondja, hogy senkit illetékes bírása alól elvonni nem lehet. És kimondja, hogy sajtó útján közzé tett nyilatkozatért egyedül és kizárólag csak a sajtóbírósa vonhatja feleletre a szerzőt, szerkesztőt, kiadót vagy nyomdatulajdonost. S végre kimondja, hogy senkit oly tényért vagy mulasztásért, melyre a törvény büntetést nem szab, büntetni nem lehet.

A belügyminiszter tultette magát ez alkotmányi alaptörvényeken, midőn büntetéssel, vagyoni és szabadsági büntetéssel kényszerített hirlapíróra arra, hogy sajtóbírósaon kívül, tehát illetéktelen hatóság előtt feleljen hirlapi közleményeért.

Hogy a ma fennálló sajtószabadsági törvény e pontban czélszerű-e vagy nem; hogy egyes kenkrét esetekben a sajtóvétségi feleletre vonás nélkül is nem kellene-e az író tanuskodási köteleességét törvényileg szabályozni: e fölött tág tere van a joga-

TÁRCZA.

A z e l í t é l t e k .

(1849.)

(Folytatás.)

Teleky Adám gróf Pest, 60 éves, császár királyi tábornok, magyar tábornok, Pest 1849. szeptember 15-én rangjától megfosztatott; Tamás Brunó, 40 éves, szt. Ferencz rendi szerzetes, Pest 1849. október 30-án halál, kegyelem utján 6 évi vas, Olmütz; Tary Béla Irsa, 25 éves, birtokos, véstörvényészéki ülnök, Pest 1849. november 27-én halál, kegyelem utján 5 évi vas; Tóth Lőrincz Komárom, 35 éves, ügyvéd, képviselő, miniszteri tanácsos, Pest 1850. július 5-én halál, megkegyelmezett; **Török Ignátz** Gödöllő, 53 éves, császár királyi genie őrnagy, magyar tábornok, Arad 1849. október 6-án kötéllal **kivégeztetett**; Tóth Agoston Soprony, 37 éves, császár királyi kapitány, magyar őrnagy, Arad 1849. december 5-én halál, kegyelem utján 12 évi vas; Tomka Ferdinand Losonc, 28 éves, császár királyi hadnagy, magyar kapitány, Arad 1850. január 5-én halál, kegyelem utján 12 évi vas, Arad; Teleky Demeter Erdély, 24 é., császár királyi hadnagy, magyar kapitány, Arad 1850. január 18-án halál, kegyelem utján 6 évi vas; Titold Ferdinand Torontál,

27 éves, császár királyi hadnagy, magyar kapitány, Arad 1850. január 18-án halál, kegyelem utján 6 évi vas; Tarnay Antal Makó 23 éves, gárdista, magyar kapitány, Arad 1850. január 18-án halál, kegyelem utján 16 évi vas, Amnest; Tomanóczy Lajos Heves, 29 éves, császár királyi főhadnagy, magyar kapitány, Arad 1850. február 5-én halál, kegyelem utján 16 évi vas; Továrnitzky Izidor Galiczia, 22 éves, császár királyi főhadnagy, magyar kapitány, Arad 1850. február 5-én halál, kegyelem utján 16 évi vas; Tallián Endre Somogy, 31 éves, császár királyi főhadnagy, magyar kapitány, Arad 1850. márczius 4-én 1 évi vas, Arad; Tomits Adólf végvidéki 46 éves császár királyi kapitány, magyar őrnagy, Arad, 1850. márczius 4-én halál, kegyelem utján 4 évi vas; Tóth Andr. Baja 48 éves császár királyi hadnagy, magyar alezredes, Arad, 1850. márczius 4-én halál, kegyelem utján 16 évi vas; Tóth Antal végvidék, 29 éves császár királyi főhadnagy, magyar kapitány, Arad, 1850. márczius 4-én halál, kegyelem utján 16 évi vas; Thomsdorf Ad. Meklenburg, 35 éves császár királyi főhadnagy, magyar őrnagy Arad, 1850. márczius 4-én halál, kegyelem utján 10 évi vas; Takáts Lajos Pozsony, 55 éves császár királyi kapitány, magyar őrnagy, Arad, 1850. márczius 20-án halál, kegyelem utján 10 évi vas; **Teleky László** gróf Pest, 40 éves birt. felsőbazi

tag, francia követ Pest 1851. szeptember 23. in effigie felakasztatott; **Teleky Sándor** gróf Kolozsvár, 30 éves birt. korm. biztos, magyar ezredes, Pest 1852. ápril 30. in effigie felakasztatott; Teleky Blanka gróf kisasszony, Pest, 24 éves 1850. évtől a „Neugebäudeban“ majd két évi vizsgálati fogságban; Takáts Zsiga Győr. 35 éves irnok, magyar kapitány Pest, 1852. május 5-én halál, kegyelem utján 20 évi sáncz, Theresienstadt; Tumer Gusztáv Soyron 47 éves császár királyi kapitány, magyar őrnagy, Arad, 1850. márczius 20-án halál, kegyelem utján 10 évi vas, Arad; Takáts Lajos Pozsony, 55 éves cs. kir. kapitány, magyar őrnagy, Arad, 1850. márczius 20-án halál, kegyelem utján 10-én vas, amnest; Tóth János N.-szt.-Miklós 32 éves mérnök, magyar kapitány, Temesvár, 1850. július 18-án halál, k. utján 20 évi sáncz, Pétervárad; Tichy H. Nagy-Kikinda, 32 éves ügyvéd, vészbíró, Temesvár 1850. július 18-án 1 évi vizsgálati fogság után kiszabadult; Theozár N. Temesmegye, 37 éves görög n. é. pap, Temesvár 1850. augusztus halál, megkegyelmezett; Tamás János Lánfalva, 40 éves földműves, bíró, Kassa 1850. február 15-én halál, kegyelem utján 8 évi vas, Munkács; Treuthauser Lajos Bihar, 32 éves gazdatiszt, Nagyvárad 1850. július, több havi fogság után kiszabadult; Tóth József Oroszlámos, 45 évesjegyző, Pozsony 1849. július

sult vitának pro és kontra. De hogy a kormány szabálmulag törvény ellen cselekedjék, az alkotmányban biztosított szabadságot korlátozza s a törvények világos rendelkezéseit rendeleti uton megváltoztassa: e fölött semmiféle vitának helye nem lehet. Az kétségtelen, hogy erre nemcsak a kormánynak nincs, de a királynak sincs joga. Erre csak a törvényhozás bír joggal.

Elvárjuk a magyarázatot, a mentséget s mindenkéül a megsértett jog orvoslását.

A polgármester tapintatlansága.

Csak tapintatlanságnak nevezzük, a mit tisztársaival szemben megengedett magának Mamuzsits Lázár, ujonnan megválasztott polgármesterünk, bár erősebb kifejezés illenék szavaira.

A tisztikar üdvözölte a polgármestert testületileg pár nap előtt, s az üdvözlő beszédet dr. Györgyevits Szredoje tanácsnok intézte hozzá az ő kiszabott, elegans és csendes modorával. A szónok saját és tisztársai nevében, kikérte továbbra is a polgármester jóindulatát, s üdvözölte, mint a kit a nép bizalma eklatánsul tüntetett ki az által, hogy őt újból is méltónak találta a polgármesteri állás betöltésére. Nem kutatjuk, hogy a beszédet követő éljenzés szivből fakadt-e, nem kutatjuk, hogy ez a tömeges tisztelgés a polgármester reuoleteré, vagy a tisztikar óhajára történt-e, de az bizonyos, hogy erre az üdvözlőre a polgármester nem igen lett érdemes, mert válasza lehangolta a tisztikart, s hisszük, hogy az üdvözlő tanácsnok is megbánta, a mit cselekedett.

A polgármester ugyanis mindenkéül eljött kijelentette, hogy a polgárság nagy bizalmát és megválasztását legnagyobb részben a tisztikarnak köszönheti.

Ez a kölcsönös bók illet is a helyzethez.

Csak hogy a mi polgármesterünk egy pillanat múlva már megfélemedezett szavairól, s olyan leczkét, olyan lehordó és fenyegető orátiót tartott tisztársainak, mintha egy elmentábor viselt dolgait szellőztette volna. Kérlelhetlen szigoráról is biztosítá a jelenvoltaikat, a mi elég szép lenne, ha mindenkéül

12-én több havi fogság után 50 bot büntetéssel fenyítettett; Tóth József 42 éves földműves, Pozsony 1849. július 23-án halál, kivégeztetett; Treksler Ferdinánd, Pozsony, 29 éves városi jegyző, Pozsony 1849. július 23-án halál, kivégeztetett; Thurzó Sándor Nyitra, 40 éves birtokos, Pozsony 1849. július 23-án halál, kegyelem utján 1 évi vas; **Tamás András** Erdély, 50 éves császár királyi nyugalmazott őrnagy, magyar ezredes, Kolozsvár 1849. október 18-án kivégeztetett; Tunyogi Sándor Somlyó, 32 éves birtokos, főjegyző, Kolozsvár 1849. december 10 halál, kegyelem utján 3 évi vas, Temesvár; Tóth Károly Erdély, 35 éves császár királyi had, magyar kap, N-Szeben 1850. ápril 18-án h. k. u, 6 évi vas, Munkáts; Tolnai Sándor Medgyes, 22 éves, császár királyi hadnagy, magyar főhadnagy, N-Szeben 1850. november 7-én halál, kegyelem utján 2 évi vas, Józsefvár; Trojácsky Miklós lovag Galiczia, 28 éves, császár királyi főhadnagy, magyar huszár kapitány, Arad 1849. december 20-án halál, kegyelem utján 12 évi vas, Józsefvár; Tarko Ferdinánd Csikszzerda, 30 éves, birtokos, magyar kapitány, Csikszzerda 1850. halál, kegyelem utján 12 évi vas, Józsefvár; Thierry Károly Székely, 40 éves, nyugalmazott hadnagy, magyar kapitány, N-Szeben 1851. halál, kegyelem utján 8 évi vas, K-Fehérvár; Tanko Albert Szt.-György, 67 éves, kanonok, több havi fogság után kiszabadult; Török István, 27 éves, nemzetőr, N-Szeben 1851. ápril

szemben meg is tartaná ígéretét, de a mulat után erre nem igen számíthatunk.

Ha egy polgármestert tisztársai ily szépen és tömegesen megtisztelnek, nem illő dolog doronggal fogadni őket, meg kellett volna válogatni szavait, mert bár az a városi tisztikar alá van rendelve a város fejének, de azt megjegyezhetné volna, hogy vannak abban a testületben önérzetes férfiak is, a kiket az ilyen gögös tapintatlanság vérgig sért.

Irodalom, művészet.

Színház. Szobaton „Gasparone“ operette előadás a nagy hideg miatt majdnem befagyott, lévén ugyanis a színpadon oly szibériai hideg, hogy a színészek és színésznők élükön V. Margó Céliával, kijelentették az igazgató előtt, hogy egészségük — vagyis minden vagyonuk — kockáztatása nélkül nem játszhatnak tovább. Az igazgató felhívására a főjegyző és mi megjelenünk a színpadon és ott a helyszínen alaposan meggyőződünk arról, hogy nemcsak a kályha rossz, hanem még a fűtőanyag is hiányzik, s ennek következtében olyan vad hideg van a színpadon, hogy csodálkozunk azon, hogy eddig csak három színész és nem az egész társulat betegedett meg. Mi úgy tudjuk, hogy Szabadka városa nem fukar a fűtőanyag megadásában, s így annál megrovandóbb a jelenlegi állapot, mert kitűnik, hogy a rossz fűtésnek egyedül a hanyag és lelkiismeretlen felügyelet az oka.

És most kérjük, mire való a szintügyi bizottság és annak elnöke, ha még az ilyen miseriákon sem tud segíteni?

Az intendans kötelessége a színház és a közönség érdekeit képviselni s az ilyen műbotrányos visszaélést még csirájában elfojtani s nem engedni azt, hogy az előadás ilyen piszkos dolgok miatt fenakadjon; a mi hogy nem történt meg, kizárólag a Margó Célia jószívűségének köszönhető, a ki kérésünkre — bár fogvaczogva — de mégis tovább játszott. Kivánjuk, hogy a jövőben az intendans erélyesebb legyen, vagy ha

több havi vizsgálati fogság után kiszabadult; Török István ifju, 23 éves, nemzetőr, N-Szeben 1851. ápril több havi vizsgálati fogság után kiszabadult; Tofalvy János 23 éves, nemzetőr, N-Szeben 1851. ápril több havi vizsgálati fogság után kiszabadult; Tatay Pál Tolna, 31 éves, ügyvéd, vészbíró, Pest 1852. május 5-én halál, kegyelem utján 4 évi vas, Komárom; Török Gábor Arad, 52 éves, alispán, kormánybiztos, Pest 1852. május 5-én halál, kegyelem utján 6 évi vas, Pétervárad; Temer Ferdinánd Arad, 31 éves, nevelő, Pest 1849. december halál, kegy. u., 6 évi vas; Tóth László Udvarhely, 40 éves ügyvéd köztudó N-Szeben, 1852. június 27-én halál, kegyelem utján 10 éves vas, Olmütz; Tóth Károly Soprony 25 éves császár királyi hadnagy, magyar kapitány N-Szeben, 1851. február 11-én halál, kegyelem utján 6 évi vas; Toaldy Antal olasz, 29 éves ügynök Bécs 1851. május halál, kegyelem utján 5 év, Józsefvár; Tolvaj János Erdély, N-Szeben, 1852. halál, kegyelem utján 4 évi sáncz; Török József Gömör 38 éves bérlő Kassa, 1852. augusztus 12. halál, kegyelem utján 10 évi sáncz; Trubihora János, Nyitra, 40 éves földműves Pest, 1849. december halál, kegyelem utján 2 évi sáncz; Takáts Ferdinánd Esztergom, 32 éves ügyv. vár. kap. Pest, 1850. január több havi fogság után elbocsájtattott.

(Folyt. köv.)

arra képtelen, akkor adja át tisztét alkalmasabb egyéneknek.

Vasárnap a „Náni“ nepszinmű másodszor.

— y. —

A míg él, barátja marad a «Képes Családi Lapok» című szépirodalmi, ismeretterjesztő, képes hetilapnak, a ki gazdag tartalmával, gyönyörű képeivel megismerkedett. E lap előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, s a kiadóhivatal (Budapest, nagy koronautca 20. sz.) melyhez az előfizetések legcélszerűbben postautalványon intézendők, kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve szolgál mutatószámokkal.

Az európai hadsereg ismertetése. Ezen cím alatt jelent meg a napokban Lauffer Vilmos kiadásában Budapestben egy igen csinos kiállítású és diszkótésű, 140 oldalra terjedő könyv, 118 színnyomatu képpel és 48 szövegbeli ábrával Knötel Rikárdtól és magyarázó szöveggel Köppen Fedor szolg. kiv. viszonybeli alezredestől. A könyv Monarhiánk, a Német birodalom, Olaszország Franciaország, Oroszország, Anglia, Dánia, Svédország, Norvégia, Spanyolország, Portugália, Svájc, Hollandia, Belgium, európai Törökország, Görögország, Oláhország, Szerbia, Bulgária, Kelet-Rumelia és Montenegro véderejének történelmi fejlődését, a mostani végtörvényt, a véderő tagozódását és ez önkénytesi intézményt tárgyalja, azutána pedig az egyes fegyver- és csapatnemek szervezését ismerteti és bírálja meg, kiterjeszkedvén egyúttal azok felfegyverzésére és ruházkodására, Targyalja továbbá az egyes államok területi beosztását, a mozgósított hadsereg szervezését és tagozódását valamint annak összeraját. Egy függelék ismerteti az összes európai hajóhadakat. A könyv főképen a fiatalságnak — leendő katonáknak — van szánva és igen alkalmas karácsonyi ajándékot képez, de ajánlhatjuk azt melegen minden tisztnek is aki az európai hadseregek legújabb szervezésével és ezek kinézésével óhajt megismerkedni. A könyvek igen baces részét képezik az igen csinosan kiállított és természetű színnyomatu képek és szövegbeli ábrák. Ára csinos kötésben 6 frt.

CSARNOK.

Dráma és líra.

Írta: Ruynányszky Gyula.

(Folytatás és vége.)

És mi történik a jutalmat nyert drámai művekkel? Jeles írók nagy terjedelmű s igen részletes bírálatot irnak a pályaművekről; az újságok tárczában kürtölik világgá az eseményt, gyakran az egész jeletést kiadják és a nyertes egyszerre, egy csapásra híres íróvá lesz. — Aztán műve megjelenik nyomtatásban — és a hozsánna újra kezdődik. Aztán jön a színpad (ha ugyan eljut idáig a koszorús darab!) és ekkor a dicsőítés folytatódik. Megesik ugyan, hogy a tárczairó kritikusok fanyar képet vágnak és kegyetlenül elverik a port az érdemes szerzőn. De mindegy, legalább foglalkoznak vele, számba veszik, elősorolják hibáit és erényeit, tanácsokat osztogatnak neki a jövőre, szóval cause élébre az új dráma és szerzője mindig, talán még akkor is, ha megbukik. Ha pedig sikert arat, akár a fejét is elvesztheti, annyi dicsőség zudul a nyakába. Volt eset rá, hogy egy szegény vidéki korista

minést, aki véletlenül megütötte egyszer a díjat és némi tetszést is vivott ki darabjával a színpadon, — szülő megyéje banderiummal, bankettel, főispánnal fogadott. A szegény fiúnak megfájdult tőle a feje . . . később kiderült, hogy biz-
d gyenge tehetség . . . s azóta tévesztett existenciája, akit elszédített a tömjén.

Egy lírai költővel, persze, ilyesmi sohase történhetik! Kötetét szerényen az irodalmi hírek közt említik föl. Négy-öt sor, legjobb esetben (pajtáság, protekció, társadalmi állás!) egy kis tárca: ennél többre a lírikus nem számíthat. Forrhat agyában eszme, gondolat, szívében érzés; alkothat remek lírai dalokat, — hiába! meg kell elégedni pár sornyi dicsőséggel, mely mint a tiszavirág egy napig él . . . azután vége, nyomtalanul elszáll. . .

De mit is kívánhatna egy lírikus? A líra! a líra! — az csak olyan aprópénz minálunk. Hiszen nem egyszer olvashatjuk irodalmi újságok megjegyzései közt is egy-egy nem lírai (balladá, elbeszélő stb.) tartalmu kötet megjelenésekor, hogy „nem holmi lírai sóhajok“. . . hanem hosszabb lélekzetű, epikai stíllú, tehát becsesebb művek.

S ha ily silányul osztják az elismerést a lírának, — talán az anyagi jutalomban nagyon bővebb része? Az ám az anyagiban!

A dráma nyerhet száz, kétszáz, sőt 400 arany jutalmat; — a lírai kötet? . . . nem talál kiadóra, s ha csodaképpen egynek-egynek mégis akad vevője: lírai kötetért 100—205 forintnál több írói díjat a legismertebb költők is alig kapnak.

De tovább megyek. Egy középserű, sőt egy rossz dráma is, ha valami uton-módon a nemzeti színházban előadásra kerül, játszva jövedelmez szerzőjének ezer forintot. Ismerek egy darabot: térczmű, kontár dolog, egyszer adták, kipisszegték, és az író mégis 395 frtot kapott érte.

Egyszóval a dráma, hacsak valamit ér, zajos dicsőséget, elismerést és hasznot szerez az írónak. Ellenben a líra — biztos halál. Agyonhallgatás, kicsinylés, szánakozó vállveregetés, kegyes mosoly fogadja a lírikust, és ha valamely furaanggal kötetbe tudja gyűjteni műveit, könyve a fiókból a polczra kerül: ennyi az egész. — Nem hogy írónak róia, jellemeznék, bírálják, elemeznék, méltatják; nem! még csak nem is olvassák!

Am mindebből én nem akarok fegyvert kovácsolni a dráma ellen! Kérdezhetném ugyan, hogy mennyit nyom a latban a mai magyar dráma a jelenkori francia, spanyol, német, norvég dráma mellett? mig a magyar líra ma egész Európa költészetében az első helyen áll. . . De minek dobjak én szikrát a tűzbe? Nem kívánom el a drámától azt, amije van. Élvezze és gyarapodjék tőle. De fölvetem — minden czélzás mellőzésével — a kérdést: nem volna-e már itt az ideje, hogy a nagy közönség és a sajtó adjon egy kis helyet szívében végre a lírának is?

H I R E K.

Gyászrovat. Sebők Mihály, a helytávirda főnökét érzékeny csapás érte, édes anyja Sebők Istvánné e hó 13-án éjjel 67 éves korában elhunyt. A példás anya halálát a férjén kívül 7 gyermek siratja. Béke vele!

Tűzeset. Osztrogonatz Albertnek forrás utca III. kör 563 sz. a. 13 m. hosszú és 5 m. széles háza nád tetőzete vasárnap viradóra megégett, a padlásán levő 5 köből buza 6 k. árpa és 4 k. zabbal együtt. A

kár 400 frtra rug. A tető az „Aziendánál“ 350 frt erejéig biztosítva volt.

Segélyezések. Ötven forint segélyt szavazott meg törvényhatóságunk a „gyógyult elmebetegeket segélyző s Budapestu működő egyesületnek“ a legutóbbi közgyűlés alkalmával. Ugyanakkor Semsei Tamás 1848-49-iki honvédtüzér századosnak 30 frt segélyt utalványozott.

A 6-ik körben néhai Szántai Lajos bizottsági tag helye ez évi december hó 28-án tölteni be. A választási elnök dr. Janiga, helyettes Gálfy György leendő.

A Mácskovios Titusz-féle gyártelep alatt lévő földterületet a város tudvalevőleg eladta a gyártulajdonosnak. Ez adásvételt a belügyminiszterium helybenhagyta, s így a sok és drága építkezés nem fekszik többé városi földön.

Nyugdíjazások. Özv. Vinkle Andrásné, Pacher István, Petrovits György, özv. Pacher Frigyesné, Léway Simon és Sámuel Ferenczné nyugdíj illetményei megállapítottak s így a nyugdíj alap évi néhány ezer frttal terhelte, jöllehet a nyugdíjazottak nagyobb része teljes munkaerővel bír.

Kulucsis Pál gymnasiumi hitoktató súlyosan és hosszabb idő óta betegen fekszik. Hogy a tanszék üresen ne álljon s a tanuló ifjúság vallásos nevelése hátrányt ne szenvedjen, helyettesül Flesch Károly pap rendeltetett ki Kalocsáról.

Időjárásunk gyönyörű télies. Erős fagy mellett csendes havazott s kilátásunk van „fehér karácsonyra.“ Az ország felső részeiben már eddig is igen szigorú volt a tél.

Benitzky Ferencz Pestmegye új főispánjának sikerült arcképét hozza a „Képes Családi Lapok“ legújabb száma, egyuttal pedig érdekes életrajzát is közli, melyből kitétni, hogy az ország legelső megyéjének főispánja 1833-ik évben, január hó 6-án született Pestmegyében, Zsámbokon. Atyja micinyei és benicezi Benitzky Adám, anyja pedig Majláth Terézia, az országbíró leánya vala. Midőn a nemzet a gödöllői uradalmat ő felségeiknek ajándékozta, akkor Lónyay Menyhért pénzügyminiszter őt bizta meg az uradalom rendezésével s hogy e feladatát kitűnően oldotta meg, ezt leginkább bizonyítja ő felsége a királyi kiténtetése, a ki őt, mint a gödöllői uradalom igazgatóját, kamarási méltóságra emelte. Ekkor utazni ment családjával együtt és csaknem négy évet töltött Franciaországban, Olaszországban s a déli vidékeken, a honnan visszatérve Szolnokmegyének főispánjává, majd a belügyminiszterium államtitkárává, időközben a nemzeti és operaszínház kormánybiztosává, majd intendánsává, most Pestmegye főispánjává s a fenti színházak kormánybiztosává nevezetett ki. Mint államtitkár a Szent-Istvánrend középkeresztjével, majd a valóságos belső titkos tanácsosi czímmel tüntettetett ki. Megjegyezzük még, hogy a magyar parlamentnek három ízben volt tagja s hogy 1863-ik évben nősült meg, a midőn kitűnő irónoktet, az aranytollu Bajza Lenkét vezette az oltárhoz.

Mindenféle. Budapestén az állatkertben a Wulff-féle cirkuszbán az első faj baromvásár e hó 13-án vette kezdetét és tartott 15-ig. — **A király** e hó 29-én Pozsony városát meg fogja látogatni, s ott két napot tölteni. — **Tanító:** Mire használják tehát a libák és kacsák tollát? Tanuló: (hallgat). T. Nos? Hiszen a múlt órán magyaráztam. Hát ugyan mi van otthon, az ágyatokban? Tanuló: Poloska. — **Az erdélyi burgonyát** Braziliába küldik. A

burgonyát előbb megfőzik s aztán szeletekben megszalják úgy, hogy kőkeményévé válik és évekig eltartható. Levesbe dobva, pompás ize van, mintha friss volna. — **Szent Péter szolgát** Réven a pápa új rendet alapított, melyre azokat a katolikusokat fogják méltatni, kik a szent szék ügyet melegen fölkarolják — **Óriási tojás.** Ritka, óriási tojást szerzett legújában a nemzeti muzeum természetrajzi osztálya. Az aepyornis nevű, rég kihalt madartól való s olyan példány, amilyen eddig mindössze csak egynehány van az európai muzeumokban. Ennek az aepyornistojásnak héja 3 mm. vastagságú. Méretei meglepők: nagyobbik kerülete 9.5 cm., a kisebbik pedig 7.5 cm., nagy átmérője 29.5 cm., kis átmérője 22.5 cm., köbtartalma 8 és háromnegyed liter. Belefér 148 tyuktojás, vagy pedig 50,000 kolibri tojás. Hogy minő hatalmas lehetett az a madárfaj, megközelítőleg tájékozathat tojásainak nagysága és az az erő, melylyel nyöstényei a földbe 3—4 méternyre ásták el tojásaikat. Eddig léginkább a földszinre került tojásokat mind ilyen mélységből mosta ki az eső. Angliába 1864-ben került elő az else ilyen tojás, melyet aztán borsos áron, 320 arany forintért vásároltak meg az ottani muzeum számára. Ezenkívül még a párisi „Jardin des Plants“-ban is van négy ilyen tojás. A magyar nemzeti muzeum tehát a harmadik a mely, e speciálitással rendelkezik. — **A rák** eme veszélyes és gyógyíthatlan betegségnek orvoslását Russel doktor Eidenburgban feltalálta. Több beteg sikeres kísérleteket tett. — **Bulkeszen** Schneider Keresztélyt a tagosítás kérdését tárgyaló gyűlésen a guta ütötte meg és szörnyet halt. — **Fonyó Lajos,** ó-kanizsai plébános, ki csak ez év elején foglalta el állását 44 éves korában meghalt. — **Zenta város** bel és külterületén 4185 db. ló, 4582 db. szarvasmarha, 6180 db. juh és 5466 db. sertés iratott össze. — **Csongrád megye** első virilistája Pallavicini Sándor őrgórf 40,982 frttal. — **Zomborban.** Dr. Vlislocki Henrik kereskedelmi iskolai tanár jegyet váltott Börfler Anna kolozsvári tanítónővel. — **Vissz Karoly** ó-becsei kir. közjegyző egy évre előmunkálati engedélyt kapott O-Becséről, Tisza-Földvár, Tamerin és Járek községek érintésével a m. kir. államvasutak Ujvidéki vezető helyiérdekű vasuti vonalra. — **Zelenka Pál** evangélikus szuperintendens megkapta a királyi meghívó levelet a főrendiházba. — **Gyöngéd figyelmeztetés.** Táncozó: Nem okoztam kegyednek fájdalmat tánczközben a gyűrűmmel? Hölgy: Ha nem jeggyűrű volt, nem! — **Jókat Mór,** a „Földön járó csillagok“ színművének összes példányait a nemzeti színházi nyugdíjintézetnek ajándékozta. **A budapesti császárfürdőben** 1890. január 1-től november 30-ig 1218 személy lakott és 338138 személy tündött. — **Ellinger József** a nemzeti színház veterán művésze, újabb szélütés következtében súlyosan megbetegedett. — **Szegeden** Szűcs László pék legény, Toth Erzsé 66 éves asszony lábait egy baltával összevagdalta, mert az asszony adósságát követelte. — **Jó vásár.** Egy kereskedő neje Dirschanban a piacon vett egy szép hizott libát, s mikor leülte, talált benne egy gombot és egy tiz márkás darab pénzt. — **Feleség,** (haldokló férjéhez). Vigasztalódjál öregem, Az égben viszont látjuk egymást. Orvos: (sugva az asszonyhoz) de asszonyom az Istenért, ne nehezítse meg szegénynek az utolsó perceit.

Vasuti menet-rend.

(Ervényes 1890. okt. hó 1-től).

Belgrád—Zimony—Budapest.

	expr. v.	gyors. v.	szem. v.	vegyes v.
Belgrád	3.02 reg.	5.30 reg.	8.25 re.	3.20 du.
Zimony	3.12 "	6.11 "	9.00 "	3.56 "
Karlócza		7.20 "	10.46 "	6.30 est.
Ujvidék	4.43 "	7.43 "	11.16 "	7.19 "
Kiszács			11.38 "	7.58 "
Ó-Kér		8.13 "	11.55 "	8.22 "
Verbász-Kula		8.28 "	12.18 du.	8.51 "
Hegyes-Fekh.		8.40 "	12.36 "	9.14 "
Topolya		8.57 "	1.02 "	9.47 "
Csantavér			1.21 "	10.13 "
Szabadka	5.38 "	9.46 "	2.25 "	11.28 "
Kis-Kőrös	7.54 "	11.06 "	4.21 "	2.13 reg.
Budapest	10.05 "	1.20 du.	7.30 es.	6.40 "

Budapest—Zimony—Belgrád.

	kel. expr.	szem. v.	gyors. v.	vegyes v.
Budapest	2.35 reg.	7.55	2.40	9.45 est.
Kis-Kőrös	4.37 "	11.16	4.59	1.59 reg.
Szabadka	5.50 "	1.46	6.26 est.	5.24 "
Csantavér		2.11		6.16 "
Topolya		2.34	6.59 "	6.48 "
Hegyes-Fekh.		2.56	7.16 "	7.20 "
Verbász-Kula		3.16	7.30 "	7.46 "
Ó-Keér		3.34	7.44 "	8.15 "
Kiszács		3.51		8.38 "
Ujvidék	7.40 reg.	4.19	8.21 "	9.15 "
Karlócza		4.41	8.37 "	9.47 "
Zimony	9.00 "	6.35	9.55 "	12.18 du.
Belgrád	9.09 "	6.45	10.05 "	12.30 "

Szabadka—Eszék

	szem. v.	vegyes v.	vegyes v.
Szabadka	5.34 reg.	2.10 d. u.	6.55 est.
Tavankut	6.09 "	2.50 "	7.26 "
Bajmok	6.40 "	3.19 "	7.52 "
N.-Militics	7.25 "	4.12 "	8.34 "
Zombor	8.05 "	5.00 "	9.02 "
Prigl.-Szt.-Iván	8.36 "	5.35 "	9.29 "
Szóna	8.55 "	5.57 "	9.46 "
Gombos	9.11 "	6.16 "	10.01 "
Dálya	11.29 "		
Eszék	12.13 d. u.		

Eszék—Szabadka.

	szem. v.	vegyes v.	vegyes v.
Eszék			3.46 d. u.
Dálya	4.30 reg.		5.08 "
Gombos	5.57 "	9.15 d. e.	6.24 "
Szóna	6.13 "	9.34 "	6.46 "
Prigl.-Szt.-Iván	6.30 "	9.54 "	7.09 est.
Zombor	7.06 "	10.49 "	8.10 "
N.-Militics	7.26 "	11.13 "	8.38 "
Bajmok	8.12 "	12.00 "	9.37 "
Tavankut	8.32 "	12.22 du.	10.02 "
Szabadka	9.02 "	12.55 "	10.42 "

Ó-Becse—Szabadka.

	szem. v.	vegyes v.	vegyes v.
Ó-Becse	4.48 reg.		4.05 d. u.
Bács-Petrovosczelló	5.18 "		4.36 "
Mohol	5.50 "		5.08 "
Ada	6.05 "		5.24 "
Zenta érkezik	6.39 "		5.58 "
" indul	6.59 "		6.18 "
Bogaras	7.29 "		6.48 "
Ó-Kanizsaszállás	8.05 "		7.24 "
Békova	8.23 "		7.43 "
Szabadka	8.50 "		8.10 "

Szabadka—Ó-Becse.

	szem. v.	vegyes v.	vegyes v.
Szabadka	4.40 reg.		3.42 d. u.
Békova	5.10 "		4.13 "
Ó-Kanizsaszállás	5.42 "		4.45 "
Bogaras	6.06 "		5.11 "
Zenta érkezik	6.34 "		5.39 "
" indul	7.01 "		5.59 "
Ada	7.40 "		6.36 "
Mohol	8.08 "		7.04 "
Bács-Petrovosczelló	8.28 "		7.23 "
Ó-Becse	8.55 "		7.50 "

Kis-Kőrös—Kalocsa. Kalocsa—Kis-Kőrös.

	szem. v.	vegyes v.
Kis-Kőrösről indul	11.27 reg.	5.10 d. u.
Kalocsára érkezik	1.07 d. u.	6.38 est.
Kalocsáról vissza indul	8.55 reg.	2.18 d. u.
Kis-Kőrösre érkezik	10.26 "	4.02 d. u.

Szabadka—Baja.

	szem. v.	vegyes v.
Szabadka	5.45 reggel	2.45 délután
Csikeria	6.32 "	3.20 "
Bács-Almás	7.18 "	3.52 "
Bikity-Borsád	8.02 "	4.26 "
Baja	8.52 "	5.02 "

Baja—Szabadka.

	szem. v.	vegyes v.
Baja	10.26 d. e.	6.50 este
Bikity-Borsád	11.05 "	7.51 "
Bács-Almás	11.45 "	8.47 "
Csikeria	12.10 d. u.	9.21 "
Szabadka	12.40 "	10.00 "

Zentától—Szegedig.

	szem. v.	vegyes v.
Zentáról indul		6.44 reg.
Adorján		7.14 "
O-Kanizsa		7.52 "
Martonos		8.10 "
Horgos		8.31 "
Röszke		9.05 "
Szeged	érk.	9.30 "

Szegedtől—Zentáig.

	szem. v.	vegyes v.
Szegedtől indul		2.26 d. u.
Röszke		2.56 d. u.
Horgos		3.16 "
Martonos		3.57 "
O-Kanizsa		4.29 "
Adorján		4.57 "
Zenta	érk.	5.25 "

Szabadka—Pálos—Szeged.

Szabadka indul reg.	5.10, 9.51, 2.35, 6.32, 11.08
Pálosra érkezik	5.31, 10.09, 2.51, 6.49, 11.26
Szegedre érkezik	7.00, 11.28, 3.55, 7.54, 12.40

Szeged—Pálos—Szabadka.

Szegedről ind. reg.	8.00, 11.58, 4.25, 8.48
Pálosról ind.	9.07, 1.05, 5.43, 10.17
Szabadka érkezik	9.22, 1.20, 6.00, 10.36

A Budapestről Belgrád felé közlekedő vonatoknál a vegyesvonat Szabadkától, mint személyvonat közlekedik.

A vonatok közlekedési ideje a budapesti idő szerint van kitüntetve.

Felölts szerkesztő és kiadótulajdonos:
SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

Hirdetmény.

„B Rosenthal fia“ gépgyárosok

MOHÁCSON

használt, de jó karban levő

GŐZCSÉPLŐGÉPEKET

készpénz fizetésért vesznek. — Ajánlattevő géptulajdonosok kéretnek ajánlataikat a végső ár.- a gép-lőereje.- a gyár neve.- a locomobil és cséplőgép száma.- hány évadon esz-pelt.- tisztító készüléke kettős vagy egyszerű-e? kitüntetése mellett fenti ezéghoz intézni.

6-2

Képes Családi Lapok

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes heti lap.

Szerkeszti: **Brankovics György.** — Főmunkatárs: **Váradi Antal.**

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

a «Hölgyek lapja» című divatmelléklettel s a Regénymelléklettel együtt:

Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A «Képes Családi Lapok» XIII-ik évfolyamába lép az 1891-ik év első napjával, a magyar szépirodalomnak e hatalmas tényezője, a magyar művelt családoknak e szellemi kincse. Ujévi első számban Jókai Mórnak «Kétszer kettő négy» című regényét, Benitzky-Bajza Lenkének «Hasonló hasonlónak» című elbeszélését, — Lauka Gusztávnak «A bölcs titka» című regényét, — báró Horváth Miklósnak «A cse» című elbeszélését, — Tábori Róbertnek «Sylvia» című regényét, — Rudnyánszky Gyulának, Dalmady Győzőnek költeményeit, Brankovics Györgynek «Az ajándékozás művésze» s Várady Antalnak «A társadalom és a színház» című érdekes cikkeit kezdő közölni. A «Képes Családi Lapokat» a fentnevezett jeles írónok kivül még a következő neves írók és írónők támogatják, mint munkatársak, ez évfolyamban:

Tolnai Lajos, Mikszáth Kálmán, Komócsy Lajos, Temérdek (Jeszzenszky Danó), dr. Prém József, dr. Sziklay János, Inczedy László, Palágyi Lajos, Erdődy Dániel, Dengi János, Tölgyesi Mihály, Vértessy Gyula, Méry Károly, Murányi Ernő, Petri Mór, dr. Roditzky Jenő, Grosz Lajos, Csorba Palotay Ákos, Szandai Zénó, stb.; Benitzky-Bajza Lenke, Büthner Lina, Nagyvárady Mira, Kuliffay-Benitzky Irma, Harmath Lujza, Hevessiné-Sikor Margit, V. Gaál Karolina, Karlovsky Ida, Mericzay-Karossa Irma, Erzsike, stb.

A «KÉPES CSALÁDI LAPOK» az összes szépirodalmi képes hetilapok között a legélénkebb, legváltozatosabb. Tartalma az irodalom minden válfaját felöleli; képei a jelen eseményeit s a leghíresebb festők műveit mutatják be.

«HÖLGYEK LAPJA» című s havonként kétszer megjelenő divatmelléklete a legújabb divatképeket hozza s e mellett a magyar háziasszonynak valóságos szellemi titkára, a menyiben a nevelés, az egészség, a gazdaság, kertészet, a háztartás s a konyha terén nincs olyan kérdés, a melyet ne tárgyalna s nincs olyan titok, a melybe hölgyeinket be ne avatná!

REGÉNYMELLÉKLETE négy kötet érdekes regénnyel ajándékozza meg évenként az előfizetőit. A «KÉPES CSALÁDI LAPOK»-nak még a zöld borítéka is tele van mulattató közleményekkel, humoros apróságokkal, sakk-, kép-, szám-, kocka-, és pontalányokkal és szórjevernyekkel, melyeknek megfeszítő értékes jutalmakat kapnak.

A «KÉPES CSALÁDI LAPOK» gazdag tartalma és számos melléklete dacára mégis a legolcsóbb szépirodalmi képes hetilap: éppen azért bizony számíthatunk minden hónapú és honleány, minden magyar család támogatására és pártfogására.

Mutatványosakat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik ez iránt legcélszerűbben levelezőlapon — hozzáfordulnak.

A ki az egész évre szóló hat frtnyi előfizetési összeget husz krajczár csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak két eredeti regényt küld jutalmul.

A ki öt új előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismerésül egy díszes emlékkönyvet vagy egy — kiadásában megjelent — regényt küld.

Megrendelhető postautalványon minden postahivatalnál és minden könyvkereskedésben.

Előfizetéseket (a hónap bármely napjától) elfogad a «Képes Családi Lapok» kiadóhivatala, Budapest, Nagykorona-utca 20. szám.

1-6